

Poliisi (AMK) -tutkintokoulutuksen etäla- mutinkoulutus ja sen työelämävastaavuus

Timo Kasanko, Tuukka Oinas

10/2021

ESIPUHE

Tämän opinnäytetyön kirjoittamisprosessi on ollut meille tutkijoille uusi aluevaltaus. Haluamme kiittää erityisesti opinnäytetyön ohjaajaamme Kirsi Viitasta lempeästä, mutta määrätietoisesta ohjauksesta. Kiitämme myös työmme toista ohjaajaa Heikki Asuntaa.

Toinen tärkeä taustatuki meille on ollut team "hollitupa". Työn lomassa käydyt keskustelut ovat auttaneet meitä työn alkuun ja osaltaan potkineet meitä saamaan tämän aikaiseksi. Kiitos!

Ja kolmanneksi unohtamatta Poliisiammattikorkeakoulun kirjaston osaava henkilökuntaa. Kaksi ekssyneen näköistä noviisia sai teiltä aina apua, kun sitä tarvittiin.

TIIVISTELMÄ

Tekijät: *Kasanko Timo ja Oinas Tuukka*

Opinnäytetyön muoto: *Tutkimuksellinen*

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Viitanen Kirsi, Asunta Heikki

Tutkinto: MuuntoAMK 2020

Tässä tutkimuksellisessa opinnäytetyössä selvitetään Poliisi (AMK) -tutkintokoulutuksessa annettavan etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen työelämävastaavuutta koulutukseen haastatteleamalla koulutukseen osallistuneita opiskelijoita. Haluamme selvittää, miten korkeaksi etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen saaneet kokevat oman taitonsa ja miten he ovat ylläpitäneet ja kehittäneet opittua taitoa. Tutkimus on ajankohtainen, koska etälamauttimen käyttäjäkoulutus on osana Poliisi (AMK) -opintoja suhteellisen tuore ja Poliisiammattikorkeakoulussa on käynnissä opetussuunnitelman uudistus. Opetussuunnitelman uudistuksen myötä etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen ajankohtaa joudutaan tarkastelemaan. Toivomme tuottavamme tietoa myös tätä varten.

Teorian tutkimuksessamme käytetään poliisin voimankäyttöä sääteleviä lakeja ja asetuksia sekä oppimiseen liittyvää aineistoa. Voimankäyttöä säätelevää Poliisilakia pyrimme avaamaan tarkemmin.

Tutkimusmenetelmänä käytimme kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Aineisto kerättiin haastatteleamalla Poliisi (AMK) -tutkintokoulutuksen suorittaneita henkilöitä, jotka ovat käyneet etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen osana Poliisi (AMK) -tutkintokoulutusta.

Haastattelujen perusteella saimme kerättyä tietoa siitä, millaiset valmiudet etälamauttimen käyttäjäkoulutus on koulutetuille tuottanut ja miten he ovat ylläpitäneet ja kehittäneet opittua taitoa. Haastatteluilla pyrittiin myös selvittämään, tulisiko koulutuskokonaisuutta kehittää, jotta se vastaisi vielä paremmin työelämän haasteisiin. Tulosten arvioinnissa ja johtopäätöksissä tuomme esiin etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen käyneiden kehittämisehdotuksia. Haastateltavien esiin nostamia kehittämisehdotuksia olivat esimerkiksi käyttäjäkoulutuksen ajankohdan siirtäminen pidettäväksi ennen työharjoittelun alkua sekä koulutuksen jatkaminen useammalle päivälle.

Sivumäärä: 34 + 2 liitesivua

Tarkastuskuukausi ja vuosi: Marraskuu 2021

Avainsanat: Etälamautin, voimankäyttö, voimankäytön opetus

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
1.1 Etälamautinkoulutus ja sen työelämävastaavuus	3
2 TUTKIMUKSEN LAAJUUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	4
2.1 Tutkimuksen laajuus	4
2.2 Tutkimuskysymykset	4
3 TIETOPERUSTAN ESITTELY	6
3.1 Poliisin voimankäyttöä ohjaava lainsäädäntö	6
3.1.1 Tarpeellisuus ja puolustettavuus.....	7
3.2 Etälamautin	8
3.2.1 Etälamautinkoulutus Poliisiammattikorkeakoulussa	9
3.3 Repetitio est mater studiorum	9
3.4 Oppimisen transfer	10
3.5 Linjakas opetus	11
4 RAKENNE	13
4.1 Tutkimusmenetelmät.....	13
4.2 Aineistonkeruu	13
4.3 Haastatteluaineiston analyysi ja tulkinta	14
5 HAASTATTELUJEN ANALYSOINTI	16
5.1 Haastateltavien valinta ja haastattelujen eteneminen	16
5.2 Haastattelujen litterointi	17
5.3 Haastattelujen kylläntyminen.....	17
6 TULOSTEN ANALYSOINTI JA JOHTOPÄÄTÖKSET	19
6.1 Tulosten analysointi	19
6.1.1 Käyttäjäkoulutuksen työelämävastaavuus	19
6.1.2 Opitun taidon ylläpitäminen ja kehittäminen	22
6.2 Johtopäätökset.....	24
6.3 Eettisyys ja luotettavuus.....	26
6.4 Oman oppimisen reflektio	27

LÄHTEET	29
LIITE 1 Saatekirje	31
LIITE 2 Haastattelukysymykset.....	32

1 JOHDANTO

1.1 Etälamautinkoulutus ja sen työelämävastaavuus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia Poliisiammattikorkeakoulun (jatkossa Polamk) poliisi (AMK) -tutkinnon etälamauttimen käyttäjäkoulutusta ja sen työelämävastaavuutta. Tutkimuskysymys aiheesta heräsi, koska etälamautin käyttäjäkoulutus on varsin tuore, eikä koulutuksen vaikuttavuutta ole tutkittu lainkaan. Polamk on hyväksynyt Poliisihallituksen kanssa vuonna 2018 solmimassaan tulossopimuksessa, että etälamauttimen käyttäjäkoulutus otetaan osaksi poliisi (AMK) -tutkintokoulutusta. Tämä tarkoittaa sitä, että etälamauttimen käyttäjäkoulutus annetaan osana voimankäytön opetusta kaikille opiskelijoille. (Eronen, Heikkilä, 2019, 3.) Tarkoituksena on selvittää teemahaastattelujen avulla, millaiset työelämävalmiudet etälamauttimen käyttötilanteisiin opiskelija on saanut käyttäjäkoulutuksessa. Selvitämme myös käyttäjäkoulutuksessa hankittujen taitojen ylläpitämistä ja kehittymistä.

Opinnäytetyön aihe on varsin ajankohtainen. Polamkissa on käynnissä poliisi (AMK) -tutkinnon opetussuunnitelman uudistus. Poliisi (AMK) -tutkinnon opetussuunnitelman uudistamisen taustalla ovat Polamkin strategia, pedagogiset linjaukset, EQF ja kansallinen viitekehys, Arenen suositukset yleisistä kompetensseista, pedagogisen johtamisen suunnitelma, TKI-linjaukset ja korkeakoulujen auditointien arviointikriteerit (Poliisiammattikorkeakoulu, 2021). Opetussuunnitelman uudistus käsittää osajaksojen uudelleen järjestelyä pitäen sisällään työharjoittelun keskellä olevan lähiopetusjakson pois jäämisen ja näin ollen etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen uudelleen sijoittamisen. Tutkimuksen yhtenä tarkoituksena on kerätä tietoa, jonka avulla etälamauttimen käyttäjäkoulutus voitaisiin sijoittaa oppimisen kannalta parhaaseen ajankohtaan. Toivomme työmme olevan hyödyksi Polamkin opetuksen suunnittelussa.

Opinnäytetyön tekijät ovat molemmat työskennelleet useita vuosia poliisin voimankäytön kenttäkouluttajina sekä Polamkissa voimankäytön opettajina. Kirjoittajilla on käytännön kokemusta etälamauttimen käytöstä poliisin erilaisilla operatiivisilla tehtävillä sekä etälamauttimen kouluttamisesta poliisiyksiköissä ja Polamkissa. Tekijöiden oma työkokemus ja mielenkiinto poliisin voimankäytön opetukseen ja välineisiin ohjasi opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin.

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan taidon oppimista sekä linjakkaan opetuksen toteutumista etälamauttimen käyttäjäkoulutuksessa. Haluamme selvittää ovatko edellä mainitut tukeneet opiskelijan etälamauttimen käytön omaksumista, hallintaa ja sitä kautta työelämävastaavuutta.

2 TUTKIMUKSEN LAAJUUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

2.1 Tutkimuksen laajuus

Työmme aiheena on tarkastella Polamkin poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneen opiskelijan kannalta millaiset valmiudet hän saa hankittua työelämäänsä Taser X26P käyttäjäkoulutuksessa. Tämän lisäksi haluamme tutkia, miten opiskelija on ylläpitänyt ja kehittänyt opittua taitoa. Rajaamme työn ulkopuolelle muut käytössä olevat voimankäyttövälineet muuten kuin siltä osin, että käyttäjä osaa valita tilanteeseen sopivimman lievimmän voimakeinon. Rajaukseen päädyimme, koska mielestämme muiden voimankäyttövälineiden tuominen mukaan tutkimukseen ei anna työlle lisäarvoa.

Etälamauttimen käyttäjäkoulutus on ollut osana poliisi (AMK) -opintoja joulukuusta 2019 lähtien (Eronen, Heikkilä, 2019, 3). Mielestämme on ajankohtaista selvittää koulutuksen käyneiden mielipidettä siitä, millaiset valmiudet koulutus on antanut työelämää varten ja onko käyttäjäkoulutuksen käynyt henkilö kyennyt ylläpitämään ja kehittämään opittua taitoa. Ensimmäinen etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen käynyt kurssi oli poliisi AMK20181. Aiempaa tutkimusta koulutuksen vaikuttavuudesta ei ole tehty, joten kaikki kerättävä tieto on uutta.

2.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksen perusjoukko koostettiin poliisi AMK20181-kurssista (N=106). Kurssin sisältä löysimme poliisi.fi- sähköpostikyselyllä henkilöt, joilla on ollut etälamautin Taser X26P käytössä työtehtävillä käyttäjäkoulutuksen suorittamisen jälkeen. Haastatteluun valikoimme kymmenen ihmistä (N=10). Tarkoituksena on se, että haastatteluun valikoitavalla joukolla on kertynyt kokemusta työtehtävistä ja heillä on ollut käytössään etälamautin voimankäyttövälineenä. Saatekirje on luettavissa tutkimuksemme liitteenä 1. Näin he pystyvät arvioimaan, minkälaiset valmiudet Polamkissa annettu Taser X26P käyttäjäkoulutus on heille antanut.

Tutkimuksen tavoitteena on, että tutkimuksessa saatua tietoa voitaisiin hyödyntää Polamkissa annettavan etälamauttimen koulutuksen kehittämisessä.

Etälamautinkoulutuksesta on tehty yksi opinnäytetyö "Etälamauttimen käyttäjäkoulutus poliisi AMK opetukseen". Eronen ja Heikkilä tekivät toiminnallisen opinnäytetyön, minkä tarkoituksena oli saavuttaa mahdollisimman laadukas käyttäjäkoulutus Taser X26P etälamauttimelle osaksi Poliisi (AMK) -opintoja. Eronen ja Heikkilän opinnäytetyö sisältää julkisen raporttiosan, missä he esittelevät etälamauttimen teknisiä ominaisuuksia sekä poliisin voimankäyttöä ja koulutusta koskevaa lainsäädäntöä. Työ pitää sisällään salassa pidettävän produktiosan, missä käsitellään poliisin taktisia menetelmiä. (Eronen & Heikkilä, 2019.) Kyseiseen tutkimukseen nähden tämä tutkimus tuo lisätietoa Poliisi-ammattikorkeakoulun (AMK) -opinnot suorittaneiden henkilöiden kokemuksista sekä työ-

elämävastaavuudesta Taser X26P käyttäjäkoulutukseen liittyen. Koulutuksen kehittämisen näkökulmasta Taser X26P käyttäjäkoulutusta ei ole tutkittu opinnäytetyönä. Pyrimme työllämme selvittämään, antaako pelkkä käyttäjäkoulutus riittävät valmiudet työelämään ja miten etälamauttimen koulutuskokonaisuutta tulisi kehittää.

Tutkimuskysymykset:

- 1.Miten opiskelijat kokevat etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen työelämävastaavuuden?
2. Miten etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen suorittanut on ylläpitänyt ja kehittänyt käyttäjäkoulutuksessa opittua taitoa?
3. Miten koulutuskokonaisuutta tulisi kehittää?

3 TIETOPERUSTAN ESITTELY

3.1 Poliisin voimankäyttöä ohjaava lainsäädäntö

Poliisin voimankäyttöoikeus tulee poliisilain 2 luvun 17§:stä sekä Rikoslain 4 luvun 6§:stä. Poliisilaissa sanotaan:

”Poliisimiehellä on virkatehtävää suorittaessaan oikeus vastarinnan murtamiseksi, henkilön paikalta poistamiseksi, kiinniottamisen toimittamiseksi, vapautensa menettäneen pakenemisen estämiseksi, esteen poistamiseksi, miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi taikka välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estämiseksi käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina. Voimakeinojen puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat. [\(26.6.2020/540\)](#)”

1.1.2014 voimaan tulleen Poliisilain 2 luvun 17§:n mukainen lista tilanteista, joissa poliisi voi tehtävän loppuun saattamiseksi käyttää voimakeinoja, on tyhjentävä. Haastavaksi asian tekee usein nopeissa tilanteissa kokonaisarvion muodostaminen tarpeellisesta ja puolustettavasta voimakeinosta, vaikka Poliisilain 2 luvun 18§ velvoittaa varautumaan voimakeinojen käyttämiseen sopivalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Kuten Poliisilain 2 luvun 17§:n alussa sanotaan, on kyseessä sekundäärinen toimivaltanormi. Tämä tarkoittaa sitä, että primäärinen normi pitää olla oikeassa suhteessa käytettyyn voimakeinoon, jotta se on oikeudellisesti tarkasteltuna tarpeellista ja puolustettavaa. (Boucht, 2020, 32) Suhteellisuusperiaatteen lisäksi poliisin voimankäytössä tulee ottaa huomioon Poliisilain 1 luvun 4§:n mukainen vähimmän haitan periaate, jossa sanotaan:

”Poliisin toimenpiteillä ei kenenkään oikeuksiin saa puuttua enempää eikä kenellekään saa aiheuttaa suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi.”

Poliisin tulee ensisijaisesti pyrkiä hoitamaan tehtävänsä neuvoin, kehotuksin ja käskyin. Mikäli näin ei päästä tavoiteltuun lopputulokseen tai virkatehtävällä kohdataan väkivaltaa, tulee tilanteen yllättävyydestä riippumatta kyetä arvioimaan virkatehtävän tärkeys ja kiireellisyys valittaessa tilanteeseen sopivaa puolustettavaa voimakeinoja. Voimakeinon valinnassa ajatus on, että valitaan astetta kovempi voimakeino suhteessa kohdattuun vastarintaan. Tässä yhteydessä vastarinnalla tarkoitetaan kaikkea sitä toimintaa, joka on vastoin annettua neuvoa, ohjetta tai käskyä. Kohdattuun vastarintaan nähden kovemman, mutta oikeassa suhteessa virkatehtävään nähden olevan voimakeinon tarkoituksena on pitää tilannekontrolli poliisilla. Tilannekontrollin menettäminen saattaa johtaa hätävarjelutilanteeseen ja sitä kautta ennustettavuuden menettämiseen sekä ikävimmissä tilanteissa vakaviin vahinkoihin. (Boucht, 2020, 35.)

Poliisin käytössä olevat vähemmän vaaralliset voimankäyttövälineet ovat teleskooppipatukka, OC-sumutin sekä etälamautin Taser X26/X26P. Taserin X26 sekä X26P mallit ovat vaikutusmekanismeiltaan samanlaisia, mutta X26P on uudempi malli laitteesta. Poliisin tai poliisihallinnossa työskentelevän virkamiehen tulee saada käyttäjäkoulutus kantamilleen voimankäyttövälineille. Käyttäjäkoulutus on kertaluonteinen koulutus, jonka yhteydessä poliisimies perehdytetään voimankäyttövälineen vaikutuksiin sekä niiden käyttöön liittyviin säännöksiin. Oikeudesta käyttää ja kantaa voimankäyttövälineitä sekä niihin liittyvästä koulutuksesta säädetään Sisäministeriön asetuksessa poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä seuraavaa:

3§ 1momentti: *"Poliisimiehen ja muun poliisihallinnon palveluksessa olevan virkamiehen on tunnettava kantamiensa voimankäyttövälineiden vaikutukset ja niiden käyttöön liittyvät säännökset sekä osattava käyttää niitä asianmukaisesti."*

Tämän lisäksi saman asetuksen 3§ 3momentissa poliisiyksikkö veloitetaan järjestämään edellisessä momentissa mainituille henkilöille ylläpitokoulutusta vähintään kaksi kertaa vuodessa. Oikeus kantaa ja käyttää voimankäyttövälinettä on sidottu veloitteeseen osallistua kertaluonteiseen käyttäjäkoulutukseen sekä osallistua ylläpitävään koulutukseen vähintään kaksi kertaa vuodessa. Oikeudesta kantaa ja käyttää voimankäyttövälinettä säädetään yllä puhutun asetuksen 4§:ssä. Käyttäjäkoulutuksella sekä ylläpitokoulutuksella tavoitellaan voimankäyttövälineen ominaisuuksien tuntemisen lisäksi ennustettavaa ja hallittua lopputulosta voimankäyttötilanteissa. Näiden edellä mainittujen lisäksi tulee huomioida sivullisten turvallisuus ja vaikutusten arvioinnin tulee olla jatkuvaa. (Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä, 2015.)

Kaikissa tilanteissa voimankäyttö ei ole ainoa ratkaisu virkatehtävän hoitamiseksi. Mikäli tilanteessa havaitaan, että tehtävän loppuun saattaminen johtaisi kohtuuttomaan lopputulokseen suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden, voidaan toimenpiteestä luopua. Toimenpiteestä luopumisesta säädetään Poliisilain 1luvun 9§:ssä. (Poliisilaki (872/2011).)

3.1.1 Tarpeellisuus ja puolustettavuus

Kuten edellä on kuvattu, voimakeinojen valintaa ohjaa vahvasti tarpeellisuusvaatimus. Poliisilaki 1 luvun 6§ velvoittaa poliisin hoitamaan tehtävänsä tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Tarpeellisuutta punnitaan myös voimankäyttötilanteissa, kun primääristä toimivaltanormia verrataan suhteessa käytettyyn voimakeinoon. Boucht toteaa, että *"yksittäiselle poliisimiehelle velvoittava ulottuvuus merkitsee, että voimakeinon valinnassa tulee pyrkiä siihen, ettei tilanne eskaloitu tehottoman puuttumisen vuoksi siitä johtuvine vahinkoineen ja seurauksineen. Virheellinen arviointi voimakeinon valinnassa voi johtaa siihen, että toimenpiteen seuraukset tulee kohtuuttoman suuriksi* (Boucht, 2020, 74)."

Tarpeellisuusvaatimuksen lisäksi voimankäyttötilanteissa tulee arvioida voimakeinon puolustettavuutta. Boucht avaa kirjassaan puolustettavuutta siten, että valitun toimenpiteen tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään, eli liian voimakkaita voimakeinoja ei saa käyttää suhteessa vähemmän arvokkaisiin päämääriin, vaikkakin niillä varmasti päästäisiin tavoiteltuun lopputulokseen. (Boucht, 2020, 79.)

Etälamautin saattaa toimintaperiaatteensa vuoksi valikoitua toimivaksi voimankäyttövälineeksi, mutta haastavaksi muodostuu kokonaisuuden hahmottaminen huomioiden edellä mainitut tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteet sekä etälamauttimen kohdehenkilölle aiheuttamat riskit. Kohdehenkilöön laukaistaan kaksi nuolta, joiden on mahdollista aiheuttaa vammoja ja osuminen molemmilla nuolilla on haastavaa. Tämän lisäksi onnistunut käyttötilanne johtaa tahdonvastaisiin lihassupistuksiin ja lähes poikkeuksetta kohdehenkilön kaatumiseen. Eli varsinainen käyttötilanne vaatii suhteellisen paljon ympäristön hahmottamista ja erilaisten vaaranpaikkojen huomioimista. Näidenkin riskien tulee olla hyväksyttäviä tavoiteltuun päämäärään.

3.2 Etälamautin

Taser X26P on ohjelmistopäivitettävä etälamautin, jonka on valmistanut yhdysvaltalainen Axon Enterprise, Inc. Taser X26P:ssä on sisäinen muisti, joka tallentaa käytössä olevan laiteohjelmiston ja käyttöönottotietueen. Laitteeseen laitetaan erillinen patruuna, joita on saatavilla eri johdinpituuksilla. Patruunasta lentää käyttötilanteessa kaksi nuolta, joissa johtimet ovat kiinni. Nuolet lähtevät patruunasta kahdeksan asteen kulmassa toisiinsa nähden ja niiden lentonopeus on patruunan suulta mitattuna 55 metriä sekunnissa. Nuolten hajonta on 15cm metriä kohden. (Axon Enterprise Inc, 2020, 4.)

Taser X26P toiminta perustuu Axonin kehittämään NMI (Neuro Muscular Incapacitation) -impulssiin. Impulssin toiminta perustuu siihen, että etälamauttimen ihmiskehoon syöttämät sähköimpulssit syrjäyttävät liike- ja tuntohermoissa kulkevat kehon omat viestit ja kohdehenkilö menettää lihastensa hallinnan. Jotta NMI-impulssi muodostuu, niin sähköä on päästävä kulkemaan nuolten välillä, eli molempien nuolten tulee olla kiinni kohteessa. Mitä suurempi etäisyys nuolilla on toisiinsa, sitä voimakkaampi on vaikutus. (Axon Enterprise Inc, 2020, 4-5.)

Mikäli molemmat nuolet eivät kiinnity kohteeseen tai nuolet ovat hyvin lähekkäin toisiaan, voidaan Taser X26P laitetta käyttää myös siten, että laite viedään kiinni kohteeseen. Mikäli näin saadaan nuolten ja laitteen välille etäisyyttä, saadaan NMI-impulssi syntymään. Pelkällä laitteen kosketuksella kehoa vasten ilman patruunaa ei saada aikaiseksi NMI-impulssia, vaan kohde tuntee pelkkää kipua. (Axon Enterprise Inc, 2020, 21.)

3.2.1 Etälamautinkoulutus Poliisiammattikorkeakoulussa

Tällä hetkellä etälamauttimen Taser X26P käyttäjäkoulutus pitää sisällään kaksi tuntia luentoa, kaksi tuntia itseopiskelua sekä kahdeksan tuntia lähiopetusta työharjoittelun Polamkillä olevalla kolmiviikkoisjaksolla. Tämän jälkeen koulutettava saa käyttöoikeuden Taser X26P etälamauttimelle. (Eronen & Heikkilä, 2019, 10.)

Polamkin poliisi (AMK) -tutkinnon opetussuunnitelmassa etälamauttimen koulutus sijoittuu osajaksolle 4, Voimankäyttö 4:ään. Etälamauttimen käyttäjäkoulutus on opintojen pakollinen osasuoritus, mikä edellyttää läsnäoloa. Osaamistavoitteeksi opetussuunnitelmaan on kirjattu, että käyttäjäkoulutuksen jälkeen opiskelija *"tietää etälamauttimen käyttöön liittyvät toimintaperiaatteet ja riskit sekä osaa käyttää etälamautinta"*. (Poliisiammattikorkeakoulu, 2020, 24-25.)

3.3 Repetitio est mater studiorum

Yllä oleva latinankielinen sanonta tarkoittaa "harjoitus tekee mestarin". Jokainen ymmärtää, että toisto on yksi harjoittelun perusperiaatteista ja välttämätöntä oppimisen kannalta. Kuinka paljon harjoittelua siis tarvitaan? Onko olemassa jokin "maaginen toistojen lukumäärä", jonka saavutettuun voi sanoa hallitsevansa uuden taidon?

Uuden taidon oppimiseen tarvittava aika on yksilöllistä. Kansainvälisesti arvostettu oppimisen tutkija professori Kirsti Lonka kirjoittaa kirjassaan "Oivaltava oppiminen", että uuden vaativan taidon oppimiseen tarvitaan noin 50-100 tuntia. Tämän jälkeen Longan mukaan uusi taito alkaa tuntua mukavalta. (Lonka, 2014, 35.)

Longan kirjassa puhutaan tässä yhteydessä uuden vaativan harrastuksen oppimisesta, mutta mielestämme tässä on yhtäläisyyksiä myös tutkimaamme asiaan. On toki huomioitava, että osa tutkimamme asiakokonaisuuden vaatimasta taidosta opitaan muiden voimankäyttövälineiden harjoituksissa. Näitä taitoja ovat poliisilain voimankäyttöä säätelevien normien soveltaminen käytäntöön, sekä poliisitaktiset kokonaisuudet. Ennen etälamauttimen käyttäjäkoulutusta opiskelija on suorittanut teleskooppipatukan, oc-sumutteen sekä virka-aseen käyttäjäkoulutukset. Poliisin taktisia menetelmiä emme voi avata enempää koska kyse on salassa pidettävistä tiedoista. Mielestämme TaserX26P etälamautin voimankäyttövälineenä on varsin vaativa väline, sen teknisyyden ja erityisten ominaisuuksien valossa. Voimankäyttötilanteissa etälamauttimen käyttäjän tulee huomioida laitteen tekniset ominaisuudet. Etälamauttimen onnistuneen käytön seuraukset aiheuttavat kohdehenkilölle lihasten hallinnan sekä tasapainon menettämisen. Tämä tulee huomioida ympäristössä, missä etälamautinta käytetään.

Taidon oppimisen tiellä ensimmäinen vaihe on kognitiivinen vaihe. Kognitiivisessa vaiheessa ihminen tutustuu opittavaan aiheeseen sekä sen sääntöihin ja hakee siitä tietoa. Kognitiivisessa vaiheessa opettaja voi näyttää ja kertoa, kuinka osavaiheet tulisi toteuttaa, mutta ongelmalliseksi tulee

tiedon määrä ja sen kuormittavuus. Longan mukaan taitoa opetteleva ihminen kokeillessaan taitoa hahmottaa vain yhden tai kaksi sääntöä kerrallaan. Säännön toteuttaminen käytännössä on tässä vaiheessa vaikeaa, eikä suoritus ole lähelläkään asetettua vaatimustasoa. (Lonka, 2014, 35-36.)

Taidon oppimisen toisessa vaiheessa eli assosiatiivisessa vaiheessa taitoa harjoitellaan käytännössä erilaisilla harjoitteilla. Harjoitteissa toiminta alkaa olla helpompaa ja suoritukset alkavat jäsentyä osaksi suurempaa kokonaisuutta. Assosiatiivisessa vaiheessa toistoja tarvitaan paljon, mutta niissä esiintyy edelleen katkoksia ja vaihtelua. Ihminen kykenee ymmärtämään taidon kokonaisuutena ja kykenee korjaamaan virheellisiä suorituksia reflektion kautta. Ihminen joutuu kuitenkin vaikeuksiin uuden taidon kanssa, mikäli kohtaa jotain yllättävää, joka rikkoo kehittymässä olevat rutiinit. (Lonka, 2014, 36.)

Taidon oppimisen kolmannessa vaiheessa eli autonomisessa vaiheessa suoritukset alkavat automatisoitua ja tekeminen on helppoa eikä virheitä synny paljoa. Voisiko jopa sanoa, että taidosta on tullut kokonaisuus. Ihminen kykenee keskittymään useampaan asiaan samanaikaisesti ja rutiinit sekä tutut toimintamallit auttavat selviämään yllättävistäkin tilanteista. (Lonka, 2014, 36.)

Tällä hetkellä Taser X26P etälamauttimen käyttäjäkoulutuksessa kaikki tekninen tekeminen ja taidon oppiminen tapahtuvat yhden kahdeksan tunnin päivän aikana. Haluamme tutkimuksessamme selvittää, mihin tämä käyttäjäkoulutus työelämän haasteet huomioiden riittää. Onko käyttäjäkoulutuksessa saavutettu oppimisen kannalta mikä vaihe ja onko koulutettu kyennyt kehittämään omaa taitoaan? Mielestämme tämä on relevantti ja ajankohtainen kysymys, koska vuosi sitten tapahtuneen muutoksen jälkeen etälamautin koulutetaan kaikille osana poliisi (AMK) -tutkintoa. Aiemmin poliisiyksiköt valitsivat koulutettavat kokemusta omaavien poliisimiesten keskuudesta, jolloin kokonaisuuden hallitseminen voimankäyttötilanteissa saattaa olla heillä oppimisen kannalta valmiiksi paremmassa lähtötilanteessa.

Erosen ja Heikkilän opinnäytetyöstä "Etälamauttimen käyttäjäkoulutus poliisi AMK-opetukseen" käy ilmi, että käyttäjäkoulutuksen ajankohtaa on pohdittu työryhmässä. Työryhmä asetettiin Polamkin asettamispäätöksellä (POL-2018-13288). Haluamme tutkia, minkälaiseen lopputulokseen oppimisen kannalta valitulla ajankohdalla ja koulutuskokonaisuudella koulutettavan mielestä päästään. Työryhmä tuli siihen lopputulokseen, että etälamauttimen käyttäjäkoulutus vaatii koulutettavalta jonkinlaista käytännön kokemusta poliisitehtävistä. (Eronen, Heikkilä, 2019, 17-18.)

3.4 Oppimisen transfer

Opitun taidon siirtyminen käytäntöön riippuu transferista eli siirtovaikutuksesta. Oppimisen transfer voidaan todeta vasta työelämässä, eli todellisessa tilanteessa, jossa oppija soveltaa opittua taitoa uudessa tilanteessa. Transferilla voidaan viitata myös siihen, miten aiemmin opittua voidaan soveltaa samankaltaisiin tai uudenlaisiin tilanteisiin. Transfer ei pidä sisällään pelkästään oppimisen tai

osaamisen tekniikoita, vaan siihen liittyy oleellisesti, miten ajattelemme, havaitsemme ja prosessoimme tietoa. (Salakari, 2007, 62.)

Transfer voidaan luokitella kolmeen luokkaan, jotka ovat positiivinen, negatiivinen ja neutraali. Positiivista transfer on silloin, kun aiemmin opittu parantaa uuden taidon oppimista. Transferia voidaan käyttää apuna myös silloin, kun arvioidaan, miten oppilaitoksessa opittu taito on siirtynyt osaamiseksi työelämän aidoissa tilanteissa. Taidosta toiseen -transfer liittyy siihen, miten jotakin toista opittua taitoa voidaan hyödyntää uuden taidon opettelussa. (Salakari, 2007, 63.)

Oppimiseen liittyvät ongelmat mielletään monesti transferin ongelmaksi. Useammin kyseessä on kuitenkin harjoittelun puute. Ollakseen kehittävää ja tuottavaa harjoittelun tulisi olla reflektiivistä. Kun tiedot ja taidot eivät ole vielä automaation tasolla on oppiminen hidasta, koska työmuistin rajallisuus asettaa vaikuttaa samanaikaisesti muistettavien asioiden määrään. Harjoituksen myötä tietyt osat uudesta asiasta automatisoituu, jolloin työmuistin kapasiteettia vapautuu muihin tehtäviin. Opinnoissa opittu siirtyy työtehtäviin ja taitoa sovelletaan aidossa ympäristössä. Toimintaan perustuvilla menetelmillä opitun etuna on, että oppija osaa hyödyntää aiemmin oppimaansa ja syventää sitä. (Salakari, 2007, 66.)

Opitun transferin toteutumiseen vaikuttavat opettajan toiminta sekä opetusjärjestelmät, mutta myös oppijan aktiiviset pyrkimykset transferin toteutumiseen. Transferin toteutuminen tulee kuitenkin esille vasta todellisessa työympäristössä ja todellisessa tilanteessa. Eniten opitun transferiaa edistää laaja ja monipuolinen kokemus. Oppimisen transferiaa voidaan lisätä siten, että oppimistilanteiden välillä on samankaltaisia toimintavirikkeitä. Näin eri oppimistilanteiden välisillä ärsykkeillä lisätään opittujen asioiden yhdistettävyyttä. (Salakari, 2007, 108.)

Oppijalla on oma vastuunsa transferin toteutumisessa pyrkimällä yhdistämään aiemmin opittua uudelaissa tilanteissa. Oppijan aktiivinen transfer on tietojen välisien yhteyksien etsimistä tai selitysten ja perustelujen yhdistämistä ajatteluprosessiin. Oppimisen vaikuttaa myös kokemus. Laajan kokemuksen omaava kykenee tunnistamaan ongelmat nopeammin ja tarkemmin, kuin uransa alkutaipaleella oleva. Nuorella oppijalla kokemusperusta on kapeampi käytännön työstä, jolloin tiedon koodaaminen ja varastoiminen ovat työläämpää. (Salakari, 2007, 108.)

3.5 Linjakas opetus

Linjakkaan opetuksen tavoitteena on, että opiskelijalla on syvälinen ymmärrys opiskelemastaan aiheesta. Opettajan tehtävänä on tukea tämän syvällisen ymmärryksen toteutumista opetuksessaan käyttämällä menetelmillä, sisällöillä sekä arvioinnilla ja selkeillä osaamistavoitteilla. Linjakkaalla opetuksella tarkoitetaan sitä, että nämä osa-alueet tukevat toisiaan ja ovat linjassa keskenään tukien opiskelijan oppimista. (Laitinen, Viitanen, 2019, 35.)

Opetussuunnitelmaa kehitettäessä on tärkeää tarkastella koulutuksen ajanmukaisuus sekä koulutuksessa opetettavien asioiden olennaisuutta. Kun koulutuksessa tulee uutta sisältöä, on välttämättä määritellä ne tiedot, taidot ja asenteet, jotka opiskelijan tulee omaksua. (Laitinen, Viitanen, 2019, 38.)

4 RAKENNE

4.1 Tutkimusmenetelmät

Laadullista tutkimusta käytetään pääsääntöisesti silloin, kun tutkittavaa ilmiötä ei tunneta ja tutkimuksella halutaan ymmärtää ilmiötä paremmin. Laadullista tutkimusta pidetään parempana kuin luvuilla ilmaistua tutkimusta. Ihmisten suhtautumista koulutukseen on lähes mahdoton kuvata määrällisenä tutkimuksena. (Kananen, 2015, 71.)

Aiheena laadullisessa tutkimuksessa voi olla jokin tutkijaa kiinnostava ilmiö, joka voi olla entuudestaan tuntematon ja sitä halutaan ymmärtää paremmin. Ilmiöön joko liittyy ongelma tai mikäli ongelmaa ei ole, ilmiö muotoillaan ongelman muotoon. Tarkoituksena on helpottaa ratkaisun löytämistä tutkimuskysymyksiin. Ilmiön käsitteleminen ongelman muodossa helpottaa tutkimuksen etenemistä tutkimusprosessiksi. Tutkimusongelmat muutetaan tutkimuskysymyksiksi, joihin etsitään vastauksia aineistojen avulla. Aineistoa tutkimuskysymyksiin ratkaisemiseksi kerätään lähestymistavasta riippuen valitulla aineistonkeruumenetelmällä. Aineistonkeruumenetelmiä on useita ja yksi niistä on haastattelu. Kerättyä aineistoa analysoidaan paremmin käytettävään muotoon ja tarkoituksena on löytää analysoidusta aineistosta vastaukset tutkimuskysymyksiin. (Kananen, 2017, 51-52)

4.2 Aineistonkeruu

Haastattelu on laadullisen tutkimuksen yleisimmin käytetty aineistonkeruumenetelmä. Haastattelu on parhaimmillaan tutkittaessa esimerkiksi mielipiteitä ja käyttäytymistä. *"Samoin jos tutkimus suuntautuu menneisyyteen tai tulevaisuuteen, ainut laadullisen tutkimuksen menetelmä on haastattelu"* (Kananen, 2015, 143). "Päädyimme aineistonkeruumenetelmässä haastatteluun, koska ihminen on ainutkertainen yksilö. Haastattelulla pääsemme lähemmäksi tutkimiamme henkilöitä, heidän kokemuksia, näkemyksiä sekä ajatuksia. (Hirsjärvi, Hurme, 2011, 16.)

Haastattelut sopivat moniin erilaisiin tutkimustarkoituksiin, koska se on hyvin joustava menetelmä. Haastattelija ja haastateltava ovat suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa ja tämä luo mahdollisuuden suunnata haastattelua ja tiedonhankintaa itse tilanteessa. Haastattelu sopii erityisen hyvin tilanteisiin, joissa tutkittavasta aiheesta on vähäisesti tietoa tai ennakolta on jo tiedossa, että tutkimuksen aihe tuottaa monitahoisia vastauksia. Haastattelutilanteissa sekä haastattelija että haastateltava voivat esittää tarkentavia kysymyksiä. Haastatteluun saattaa sisältyä myös virheitä haastattelijan sekä haastateltavan toimesta. Haastattelun luotettavuutta saattaa heikentää haastateltavan vastaaminen siten, kuin hän olettaa hänen haluttavan vastata. (Hirsjärvi, Hurme, 2011, 34-35.)

Haastattelun muodot vaihtelevat vapaasta keskustelusta (strukturoidun haastattelu) tiukkoihin ennakkoon suunniteltuihin haastatteluihin, jotka ovat kaikille samat. Teemahaastattelu lukeutuu

näistä vapaaseen keskusteluun, eli strukturoimattomaan haastatteluun. Tutkittavasta ilmiöstä saadaan vapaalla keskustelulla syvällisempää tietoa. Strukturoidut kysymykset tiukalla kysymysjärjestyksellä voivat johtaa vääristyneisiin tutkimustuloksiin. (Kananen, 2015, 144.) Hirsjärven ja Hurmeen mukaan teemahaastattelu on puolistrukturoitu menetelmä. Teemahaastattelussa haastattelu kohdennetaan tiettyihin teemoihin, aihepiireihin ja ne ovat kaikille haastateltaville samat. Teemahaastattelussa ei käytetä tiukan lomakehaastattelun mukaista kysymysten tarkkaa muotoa ja järjestystä. Teemahaastattelu ei ole kuitenkaan niin vapaa kuin syvähaastattelu. (Hirsjärvi, Hurme, 2011, 47-48.)

Laadullisessa tutkimuksessa ei haastateltavien määrää voida ennakolta tarkasti päättää. Tutkimuksen onnistumisen kannalta oleellista on löytää oikeat haastateltavat, joilta ilmiöstä saadaan laadukasta ja syvällistä tietoa. Laatu ja syvällisyys ovatkin määrää tärkeämpiä. Saturaatiota käytettäessä haastateltavien määrään vaikuttaa haastatteluissa saatavat vastaukset. Tutkimusaineisto on riittävä siinä vaiheessa, kun uusien haastattelujen jälkeen vastaukset eivät tuo uutta tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Yleensä tämä piste saavutetaan hieman yli kymmenellä haastattelulla. (Kananen, 2017, 126.)

4.3 Haastatteluaineiston analyysi ja tulkinta

Vaikka haastateltavia olisi vähän, se ei merkitse sitä, että haastatteluaineistoa olisi vähän. Teemahaastattelun avulla kerättyä aineistoa on yleensä runsaasti. Vain harvoin tutkija pystyy käyttämään kaikkea keräämäänsä materiaalia, eikä se ole tarpeenkaan. Haastattelumateriaalin analyysivaihe on mielenkiintoinen, haastava ja aikaa vievä. Mikäli materiaalia on paljon, saattaa tutkimuksen kannalta oleellisten asioiden ja ilmiöiden esille nostaminen sekä oikein tulkitseminen olla työlästä. Aineiston purkaminen ja tarkastelu on syytä aloittaa jo keruuvaiheessa, jolloin aineisto on tuoreessa muistissa ja inspiroi tutkijaa. (Hirsjärvi, Hurme, 2011, 135.)

Laadullisen aineiston dokumentit eli tässä tutkimuksessa haastattelujen analysointi edellyttää kerätyn aineiston yhteismitallistamista. Yhteismitallistaminen tarkoittaa sitä, että haastattelut muutetaan tekstimuotoon (litteroidaan), minkä jälkeen aineistoa analysoidaan lukemalla. Sisällönanalyysissä voidaan käyttää erilaisia tekniikoita. (Kananen, 2015, 83.)

Sisällönanalyysi on tekstin läpi käymistä ja tekstistä pyritään tiivistämisen kautta löytämään samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia. Sisällönanalyysissä aineistoa pilkotaan pienempiin osiin esimerkiksi koodaamisen avulla. Pienemmät osat järjestellään uudestaan esimerkiksi tietyn asian mukaan ja kootaan uudelleen kokonaisuudeksi. Aiemmat tutkimukset ja teoreettinen viitekehys ohjaavat sisällönanalyysiä varsinkin opinnäytetöissä. (Korander, 2020.)

Teemoja aineistosta voidaan muodostaa joko aineistolähtöisesti eli esimerkiksi eri vastaajien haastatteluista samankaltaisia vastauksia hakemalla. Toinen vaihtoehto teemoittelulle on teorialähtöinen, jolloin teoreettinen viitekehys ohjaa teemoittelua. Teemoittelussa suorien lainauksien käyttäminen kerätystä materiaalista on mahdollista, mutta sen käytössä pitää olla tarkkana ja kriittinen. Pelkillä sitaateilla tekstistä jää puuttumaan tutkijan oma näkökulma sekä aineiston käsittelemisen jälki. Teemoille keksityt otsikot ja alaotsikot voivat helpottaa aineiston käsittelyä. Otsikoinnin alle voidaan kerätä ilmi tulleet asiat aineistosta. Otsikoinneissa voi käyttää mielikuvitusta kuvaamaan kokonaisuutta, mikä sen alle kerätään. (Korander, 2020.)

"Onnistuneen tulkinnan avainkriteerit ovat siinä, että myös lukija, joka omaksuu saman näkökulman kuin tutkija, voi löytää tekstistä ne asiat jotka tutkijakin löysi, riippumatta siitä onko näkökulmasta samaa mieltä vai ei (Hirsjärvi, Hurme, 2011, 151)." Tämän lisäksi Kananen kirjoittaa, että tutkijan pitäisi jo aineistoa käsitellessä nähdä, mitä hän aineistosta etsii. Valittu näkökulma vaikuttaa siihen, millaisia asioita aineistosta löydetään. Tästä johtuen välillä väitetään, että laadullisen tutkimuksen aineistosta voidaan tehdä erilaisia tulkintoja. (Kananen, 2017, 148-149.)

5 HAASTATTELUJEN ANALYSOINTI

5.1 Haastateltavien valinta ja haastattelujen eteneminen

Lähestyimme kohderyhmäämme massasähköpostilla. Ensimmäinen sähköpostiviestimme tuotti vain neljä vastausta, mutta tästä emme lannistuneet. Lähestyimme kohderyhmäämme uudella sähköpostilla ja samalla hieman lievensimme sanamuotoja tavoittelemistamme haastateltavista. Tämän jälkeen vastauksia alkoi tulla ja pystyimme aloittamaan haastattelut. Tässä vaiheessa pystyimme valitsemaan vastaajien joukosta vastauksien perusteella parhaiten soveltuvat henkilöt. Soveltuvimmiksi katsoimme henkilöt, jotka koulutuksen jälkeen olivat työskennelleet tehtävissä, joissa heillä on ollut etälamautin käytössään. Eliitiksi katsoimme sellaiset henkilöt, joilla on ollut etälamauttimen käyttötilanteita työtehtävissä ja siten paras mahdollisuus arvioida koulutuksen riittävyyttä ja soveltuvuutta työelämään.

Emme halunneet rajata haastateltavia maantieteellisesti pienelle alueelle helpottaaksemme haastattelujen toteuttamista. Haastateltavat työskentelevät eri puolella Suomea eri poliisilaitoksissa, mikä mielestämme tuo tutkimuksellemme uskottavuutta. Emme tarkenna haastatteleviemme henkilöiden työpaikkoja, koska tämä saattaisi vaikuttaa heidän tunnistamiseensa. Lähdimme toteuttamaan haastatteluja puhelinhaastatteluna. Osa haastateltavista työskenteli vuorotyössä haastattelujen aikana. Puhelinhaastattelu kuormitti haastateltavia mahdollisimman vähän. Valittuun menetelmään vaikutti myös vallitseva koronatilanne, jonka vuoksi emme voineet turvallisesti tavata kasvo-tusten.

Puhelinhaastattelut ja haastattelujen tallentaminen eivät aiheuttaneet ongelmia ja haastattelutilanteet olivat normaaleja vuorovaikutustilanteita. Toki haastattelutilanteissa ilmeet ja eleet jäivät tutkijoilta näkemättä, mutta vuorovaikutuksen kannalta tärkeät äänenpainot ja oma kerronta toteutuivat ja korostuivat. Haastateltaville kerrottiin ennen haastattelujen aloittamista, että haastattelut tallennetaan. Lisäksi haastateltaville kerrottiin, että haastattelijan esittämiin kysymyksiin toivotaan vastauksia omalla kerronnalla vapaamuotoisesti. Näin haastattelijat pystyi pitämään haastattelun tietyllä aihealueella. Alkukarsinnan jälkeen haastateltavat jaettiin tutkijoiden kesken siten, että molemmille tuli yhtä monta haastateltavaa.

Halusimme korostaa vapaata kerrontaa, mikä mielestämme oli haastateltaville helpoin tapa vastata esitettyihin kysymyksiin ja näin ollen vastauksista tulisi mahdollisimman totuudenmukaisia. Vapaa kerronta aiheutti haastattelujen purkamisen yhteydessä tutkijoille haasteita, koska haastateltavien vapaassa kerronnassa käyttämä termistö ei vastannut virallista termistöä. Vastaukset ja käytetyt termit olivat ymmärrettäviä ja yleisesti käytettyjä poliisissa. Näin ollen haastattelussa ei ollut väärinymmärtämisen mahdollisuutta haastateltavan ja tutkijan välillä. Väärinymmärtämisen välttämiseksi haastateltaville esitettiin myös tarkentavia kysymyksiä, minkä valittu haastattelumuoto mahdollisti.

Purimme jokaisen haastattelun välittömästi haastattelun jälkeen. Kävimme haastattelun sisällön läpi mahdollisimman pian jokaisen haastattelun jälkeen, jotta pysyisimme molemmat tietoisina mahdollisista haasteista tai ongelmista haastattelutilanteissa. Haastattelujen varhaisessa vaiheessa havaitsimme, että haastatteluissa käytetyt termit ovat normaalia puhekieltä, eivätkä virallisia termejä. Pidimme kuitenkin tärkeämpänä vapaan kerronnan toteutumista kuin sitä, että haastattavat joutuisivat vastauksissaan miettimään virallisia termejä.

5.2 Haastattelujen litterointi

Litteroinnilla tarkoitetaan tutkimuksessamme tallennetun puhemuotoisen aineiston puhtaaksi kirjoittamista tekstimuotoon. Käytimme litteroinnin tason määrittämiseen paljon aikaa. Päädyimme litteroimaan haastattelut vain oleellisin osin tarkoituksena kerätä tutkimuksen kannalta keskeisimmät seikat tiivistettyinä. Yhtenä syynä litteroinnin tarkkuuden valintaan vaikutti haastatteluissa käytetty termistö. Toisena syynä valintaan vaikutti se, että haastattelumme olivat tiettyihin asioihin tarkasti keskittyviä. (Korkeakouluyhteisö, 2021)

Haastatteluaineistoa kertyi kuudesta haastattelusta tallennettuun muotoon yhteensä 127 minuuttia. Puhtaaksi kirjoitettua aineistoa haastatteluista kertyi 12 sivua. Tutkijat litteroivat omat haastattelunsa.

Työssämme kieli ja kielen käyttö eivät ole analyysin kohteena. Tutkimuksessamme haastatteluista on poimittu vain keskeiset asiat, eli haastatteluista on litteroitu ainoastaan tutkimuksen kannalta keskeisimmät seikat. Käsittelimme haastatteluilla keräämäämme materiaalia siten, että meiltä ei jäänyt huomioimatta tutkimuksen kannalta oleellisia seikkoja. (Saaranen-Kauppinen, Puusniekka, 2009, 79.)

5.3 Haastattelujen kylläntyminen

Aloittaessamme haastattelut emme tiedäneet, kuinka monta henkilöä meidän pitää haastatella, jotta saavuttaisimme riittävän ja tutkimustehtävän kannalta välttämättömän aineiston. Koska olimme jokaisen haastattelun jälkeen yhteydessä toisiimme, arvioimme myös vastauksien samankaltaisuuksia jokaisen haastattelun jälkeen. Havaitsimme jo haastattelujen varhaisessa vaiheessa haastatteluvastausten muistuttavan toisiaan.

Laadullisen tutkimuksen kannalta oleellisen aineiston määrittäminen voi olla haastavaa. Tutkija ei voi tietää haastatteluja aloittaessaan, kuinka paljon haastateltavia tarvitaan, jotta voidaan katsoa aineistoa olevan riittävästi. Varmuudella ei voida myöskään sanoa, toisiko uusi haastattelu tutkimuksen kannalta esiin jonkin uuden näkökulman. Tutkimuksen kannalta oleellisen tiedon määrää on hyvä seurata tutkimuksen edetessä. Vaikka kylläntymispistettä on vaikea määrittää, on johonkin vedettävä raja, jotta aineiston määrä ei tarpeettomasti kasva. Liiallisen aineiston hallitseminen

ja analysointi vaikuttavat tutkimuksen etenemiseen. Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa kuitenkin tarvitaan juuri sen verran kuin tutkimustehtävän kannalta on välttämätöntä. (Saaranen-Kauppinen, Puusniekka, 2009, 50-51.)

Haastattelujen edetessä havaitsimme vastauksien alkavan muistuttaa toisiaan. Haastatteluja oli kertynyt tässä vaiheessa yhteensä neljä kappaletta. Jatkoimme haastatteluja kahdella haastattelulla. Näiden jälkeen katsoimme aineiston olevan riittävää tutkimuskysymysten kannalta ja olimme mielestämme saavuttaneet sen kylläntymisen. Tässä vaiheessa haastatteluja oli kertynyt kaikkiaan kuusi kappaletta. Katsoimme, että uusilla haastatteluilla ei saada enää kerättyä oleellista tietoa tutkimuksemme kannalta.

Kaikki haastattelemamme henkilöt työskentelevät eri paikkakunnilla, eri poliisilaitosten palveluksessa. Työskentelypaikkakunta ja sukupuoli eivät ole oleellista tietoa tutkimuksemme kannalta, joten nimesimme haastateltavat vain numerolla. Sukupuolijakauma haastattelemiemme henkilöiden suhteen oli tasainen. Haastateltaville kerrottiin, että vastauksia käsitellään siten, että heidän henkilöllisyytensä ei ilmene tutkimuksessa.

6 TULOSTEN ANALYSOINTI JA JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Tulosten analysointi

Tulosten arvioiminen oli mielenkiintoinen vaihe tutkimuksessamme. Vastauksissa nousi esille kaikkien haastateltavien yksimielinen kanta siitä, että etälamauttimen käyttäjäkoulutus on hyvä kokonaisuus sekä teorian että käytännön osalta. Opiskelijat kokivat käyttäjäkoulutuksen mielekkääksi ja pitivät hyvänä asiana, että käyttäjäkoulutus on osana Poliisi (AMK)-tutkintokoulutusta.

Muistan, että se oli kolmiviikkoisjakson paras päivä, kun oli käytäntö siihen teorian oheen. Noi on aina hyviä, kun on käytännön harjoituksia. Siitä on jo sen verran aikaa, että käytännön harjoitukset ovat jääneet eniten mieleen. (H6)

Koulutuksessa oli hyvä, kun siellä havainnollistettiin etäisyys, millä etälamautinta pystyy käyttämään. Minulle sattui aika pian koulutuksen jälkeen tilanne, missä jouduin arvioimaan, toimiiko se tältä etäisyydeltä. Tilanteessa tuli koulun harjoite mieleen ja se että etäisyys ei voi olla kauhean pitkä. Se vaikutti omaan päätöksentekoon ja jätin käyttämättä tilanteessa etälamautinta, mikä oli jälkikäteen ajateltuna mielestäni hyvä ratkaisu. Mun mielestä koulutus oli laadukas ja tiivis paketti. Sen jälkeen osasin perusjutut eli laitteen käynnistäminen, varmistaminen ja patruunan vaihtamisen. Toki laitekin on hyvin suunniteltu, eikä se ole liian monimutkainen. (H2)

Se jäi mieleen, että se oli tosi hyvin suunniteltu, harjoitukset, joita oli silloin lähijaksolla, oli tosi hyvin mietitty ja suunniteltu. Ainakin heti koulutuksen jälkeen jäi varma olo, että osaisi käyttää hyvin sitä etlaria. (H4)

On selvää, että käytännön harjoittelulla on iso merkitys uuden taidon oppimisen kannalta. Vaikka vastaajat kautta linjan pitivät koulutusta hyvin suunniteltuna ja järjestettynä, myös toive käytännön harjoitteiden isommasta määrästä ilmeni osan haastateltujen vastauksissa.

Diat käytiin läpi kolmeen eri kertaan. Hyvä tiivis setti, mutta käyttöä oli voinut olla enemmänkin. Saatiinko me kaksi harjoituspanosta jokainen, käyttöä ja caseja olisi voinut olla enempiäkin. (H5)

6.1.1 Käyttäjäkoulutuksen työelämävastaavuus

Yhdeksi tutkimuskysymykseksi tutkimuksessamme nousi juuri käyttäjäkoulutuksen työelämävastaavuus. Ensimmäisestä Poliisi (AMK)-tutkintokoulutuksesta on kulunut aikaa noin kaksi ja puoli vuotta. Tuolloin etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen saaneet opiskelijat ovat jo valmistuneet ja haastattelemamme henkilöt työskentelevät poliisin viroissa. Heillä on siis käydyn etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen lisäksi myös työkokemusta. Käyttäjäkoulutuksesta ei kuitenkaan ole kulunut niin pitkää aikaa, että vastaajien olisi vaikea muistaa käyttäjäkoulutuksen sisältö. Kertyneen työkokemuksen vuoksi heillä on kyky arvioida käyttäjäkoulutuksen antamia valmiuksia työelämään.

Jokaiselta haastateltavalta kysyttiin, minkälaiset valmiudet käyttäjäkoulutus antoi työelämään. Jokainen haastateltava vastasi tähän kysymykseen, että hyvät valmiudet. Toki vastauksissa nousi esille myös koulutettujen oivallus siitä, että opittua taitoa pitää kehittää ja pohtia.

Mun mielestä koulutus antoi hyvät valmiudet ja koulutus oli tarvittavan laaja tuottamaan pohdintaa tilanteista, joissa laitetta on hyvä käyttää ja missä ei. Mun mielestä koulutus oli hyvä, kun se oli juuri kyseisessä ajankohdassa koulutusta, ettei se lähde ohjaamaan toimintaa liikaa, jolloin käyttäjä mahdollisesti näkee vain lamauttimen vaihtoehtona voimankäyttötilanteissa. (H1)

Kyllä se antoi riittävät valmiudet. Mielestäni se oli hyvä muutos, että koulutus annetaan jo koululla. Mielestäni laitoksella annettava koulutus on suppeampi. Esimerkiksi harjoituspatruunoita ei ole käytetty laitoksella ylläpitokoulutuksessa eikä ole ollut harjoitusdemoja. (H2)

Kyllä mä sanoisin, että keskivertoa paremmat. Toki alkuun, kun kyseessä oli ihan uusi työväline, mietin, että miten sitä pitäisi alkaa käyttämään. Mutta kun etälamauttimen sai heti käyttöön ja siitä tuli osa normaali työpäivää, niin jälkikäteen arvioisin, että koulutus oli kattava ja riittävä. (H3)

Mun mielestä siitä sai aika hyvät valmiudet. Siellä mietittiin sen käyttöä ja oli teoriaa ja harjoituksia. Sanotaan että sen koulutuksen jälkeen olisi ollut hyvät valmiudet käyttää sitä töissäkin. (H4)

Oikeusperustan hahmottaminen ja etälamauttimen mieltäminen yhdeksi voimankäyttövälineeksi muiden rinnalle on mielestämme iso osa työelämävastaavuutta. Kysyimme haastatelluilta oikeusperustasta voimakeinojen valinnassa. Useampi haastateltava arvio tässä kohdassa kaiken voimankäyttökoulutuksen luovan tälle vahvan pohjan. Useampi haastateltava kertoi, että muiden voimankäyttövälineiden koulutuksessa oikeusperustaa on käyty niin paljon läpi, että sitä pystyy soveltamaan osana etälamauttimen käyttäjäkoulutusta. Kuten olemme kohdassa 3.5 kirjoittaneet linjakaasta opetuksesta (Laitinen & Viitanen, 2019) on tärkeää, että opetus suunnitellaan siten, että menetelmälliset ja sisällölliset osa-alueet tukevat toisiaan. Vastauksien perusteella arvioisimme näin olevan.

Aiemmin opitun soveltamista uudessa tilanteessa käsittelee työmme kohta 3.4 oppimisen transfer. Haastateltavamme kertovat kaikki, että arvioivat osaavansa soveltaa uuden taidon oppimisen osana aiemmin opittua. Linjakas opetus ja oppimisen transfer yhdessä luovat opiskelijalle mahdollisuuden hahmottaa kokonaisuuksia ja soveltaa opittua taitoa työelämässä. Näin ollen voidaan ajatella, että etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen työelämävastaavuutta arvioitaessa pitää nähdä se osana suurempaa kokonaisuutta.

Oikeusperustaa käytiin laajasti läpi aiemmissa koulutuksissa, eikä tässä koulutuksessa tullut siihen mitään lisää. Voimakeinon valintaa käydään läpi mm. OC-kaasun koulutuksessa tai patukan käytössä. Koulutuksessa pystyi soveltamaan aiempaa koulutusta, mitä oli saatu muiden voimankäyttövälineiden koulutuksessa. (H1)

Voimakeinojen valintaa käytiin muidenkin voimankäyttövälineiden koulutuksessa läpi ei niinkään enää etälamauttimen koulutuksessa. Mielestäni altistukset olisi hyvä saada mukaan koulutukseen. Se vaikuttaa omaan päätöksentekoon tosi tilanteessa. Mutta tiivistettynä oikeusperustaa ja voimakeinojen valintaa käytiin kokonaisuudessa riittävästi läpi kaikessa koulutuksessa. (H2)

Sanoisin, että mitä koulutuksessa on käyty, oli kyseessä mikä tahansa voimankäyttöväline, niin itsenä kanssa on pitänyt mielessään pohtia, mikä antaa oikeuden mihinkin. Koulutuksessa saatuja tietoja on pitänyt vielä prosessoida itsekseen ja käydä lävitse omassa mielessään. Harjoittelu tapahtuu laboratorio-olosuhteissa, mutta kun opittua pääsee soveltamaan käytäntöön alkaa kokonaisuus jäsentymään. Teoria kulkee taustalla ja vahvistuu käytännön kokemusten lisääntyessä. (H3)

Mun mielestä se oli ihan hyvin huomioitu siinä koulutuksessa, että kyllä mä uskon, että olis ollu ihan hyvä käsitys sen asian suhteen siinä käytössä. (H4)

Uskon että kaikki on ollut hyödyksi. Ei ole ollut käyttötilanteita mutta on auttanut miettimään missä tilanteissa sitä vois käyttää. (H6)

Yksi haastatelluista (H1) kertoi, että hänen mielestään on hyvä, että muut voimankäyttövälineet koulutetaan ensin ja niistä kertyy kokemusta ennen etälamauttimen käyttäjäkoulutusta. Hänen mielestään tämä varmistaa sen, että koulutettu osaa nähdä muiden voimankäyttövälineiden vahvuudet ennen etälamauttimen kouluttamista. Oikean voimakeinon valinta suhteessa tavoiteltuun päämäärään on oleellista, kun arvioidaan työelämävastaavuutta. Haastateltava (H1) piti vastauksessaan mahdollisena, että etälamauttimesta on mahdollista tulla ensisijainen väline, joka tilanteessa valitaan. Tätä samaista ajatusta on pohtinut myös Johan Boucht kirjassaan Poliisin voimakeinojen käyttö. Boucht pitää mahdollisena, että etälamauttimesta saattaisi tulla ns. "kuningasase" tehokkuutensa vuoksi. (Boucht, 2020, 39.) Tämä ei ole ongelmaton, kun asiaa ajatellaan tarpeellisuuden ja puolustettavuuden kannalta. Molempia periaatteita olemme käsitelleet työmme luvussa 3.

Mun mielestä koulutus oli hyvä ja juuri siksi, että koulutus tulee puolella välissä koulutusta. Mun mielestä on tärkeää oppia ensin käyttämään muita välineitä ja sitten vasta etälamautinta. Juuri siksi, että oppii tunnistamaan muidenkin välineiden vahvuudet eikä etälamauttimesta tule määräävä väline, mikä edellä mennään. (H1)

Kaksi haastateltavaa (H2, H4) kokivat, että etälamauttiminen koulutuksen työelämävastaavuutta voisi parantaa lisäämällä Polamkissa harjoituksia, joissa etälamautin olisi mukana. Heidän mielestään muiden voimankäyttövälineiden osalta tilanne on parempi ja etälamauttimen koettiin jäävän jopa hieman irralliseksi koulutusmäärän suhteen.

Sopi hyvin yhteen, mutta toki muille välineille tuli enemmän koulutusta koulun aikana. Ajankohdastakin johtuen etälamauttimelle tuli vähemmän koulutusta kuin muille välineille. Olisi varmaan hyvä,

jos koulutusta pystyttäisiin lisäämään Polamkilla. Mielestäni olisi hyvä, jos koulutusta voitaisiin lisätä ja se olisi mukana enemmän harjoituksissa. Työelämässä harjoituksia ei välttämättä tule niin paljon. Varsinkin työuran alkuvaiheessa Polamkilla annetulla voimankäyttökoulutuksella on iso merkitys ja sitä tulee mietittyä paljon. Mielestäni etälamautinkoulutus oli hieman irrallinen muihin välineisiin nähden koulutusmäärän suhteen. (H2)

Sanotaan että ehkä enemmänkin olis voinut etlaria kouluttaa kuitenkin, koska sen käyttö on monimutkaisempaa ja ne tilanteet missä sitä käytetään. Me oltiin ensimmäinen kurssi, jolle se ylipäättään koulutettiin, että toivottavasti sitä kehitetään niin, että ennen harkkaa olisi paljon enemmän sitä etlaria mukana niissä harjoituksissa. (H4)

Yhteenvetona voidaan sanoa, että kokonaisuutena haastateltavien mielestä työelämävastaavuus on hyvällä tasolla. Kaikki haastatellut olivat sitä mieltä, että he pystyvät koulutuksen jälkeen soveltamaan opittua taitoa käytännössä ja heillä on varma olo etälamauttimen käyttäjinä. Kaikki haastatellut kertoivat osaavansa tunnistaa etälamauttimen käyttöön liittyvät riskit ja osaavansa käyttää laitetta teknisesti. Neljä haastateltavaa toi vastauksissaan esille ymmärryksen tunnistaa tilanteita, joissa etälamauttimen käyttö ei ole järkevää tai mahdollista.

6.1.2 Opitun taidon ylläpitäminen ja kehittäminen

Miten etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen käynyt on ylläpitänyt ja kehittänyt käyttäjäkoulutuksessa opittua taitoa, on yksi tutkimuskysymyksistämme. Kysyimme tätä myös haastateltaviltamme. Yhtä haastateltua (H4) lukuun ottamatta kaikki olivat ylläpitäneet opittua taitoa omatoimisesti harjoittelemalla. Heillä kaikilla harjoittelu piti sisällään lähinnä etälamauttimen teknistä käsittelyä.

Myös muusta koulutuksesta tutuksi tullut mielikuvaharjoittelu nousi esiin tässä kohdassa, mikä tukee teoriaamme oppimisen transferista. Osa haastatelluista oli etälamauttimen käyttötilanteen jälkeen käynyt mielikuvissa tilanteen läpi ja pyrkineet etsimään keinoja toimia vieläkin paremmin.

Työharjoittelun ohjaajan aktiivisuuden merkitys tuli esiin kahdessa vastauksessa (H2, H5). Tällä varmasti onkin uran alkutaipaleella iso merkitys ja se on omiaan vahvistamaan opitun taidon ylläpitämistä ja kehittämistä. Työyhteisön kanssa keskusteleminen ja asioiden miettiminen nähtiin myös keinona ylläpitää ja kehittää opittua taitoa. Varsinkin tilanteissa, kun oli itse unohtanut jonkin seikan käyttäjäkoulutuksesta.

Huomiota herättävä seikka oli lisäksi se, että kaikilta haastatelluilta kysyttiin omaa arviota taidosta toimia etälamauttimen käyttäjänä. Yhtä haastateltua lukuun ottamatta (H4) kaikki antoivat itselleen arvosanaksi 7, asteikolla 1-10. Tästä poikkeava arvosana oli 3, koska hän ei ollut päässyt töissä käsittelemään etälamautinta, johtuen nykyisistä työtehtävistä. Samainen vastaaja oli kuitenkin arvi-

oinut, että välittömästi käyttäjäkoulutuksen jälkeen hänellä olisi ollut hyvät valmiudet etälamauttimen käyttämiseen työtehtävissä. Lienee selvää, että käyttäjäkoulutuksen jälkeen ei voi tulla liian pitkää taukoa siihen, kun etälamautinta pääsee käsittelemään, koska opittu taito vaatii vahvistamista. Tätä samaa teoriaa olemme käsitelleet työmme kohdassa 3.3 Repetitio est mater studiorum, eli harjoitus tekee mestarin. Uusi taito vaatii runsaasti toistoja, jotta se alkaa tuntua hallitulta eikä suorituksissa tule paljoa virheitä. Tutkimuksessamme tämä näkyi huomattavana erona heidän, jotka olivat pystyneet ylläpitämään opittua taitoa suhteessa haastateltuun, joka ei ollut. Yleisenä vaikutelmana syntyi, että haastatellut, jotka antoivat itselleen arvosanaksi 7, pitivät sitä hyvänä arvosanana. Sen eteen oli joutunut tekemään itsenäisesti töitä sekä yhden haastatellun osalta (H2) harjoittelunohjaajan kanssa.

Yleensä, kun olen ampumassa, niin teen samalla välineenvaihtoharjoittelua etälamauttimen kanssa. Tehtävillä kun etälamautin on ollut esillä, hyödynnän mielikuvaharjoittelua, siitä miten voisi toimia ja miten olisi voinut paremmin toimia. Tolla asteikolla annan itselleni 7. olen mielestäni hyvin ymmärtänyt missä tilanteessa laitetta olisi hyvä käyttää. (H1)

Työharjoittelussa on todella tärkeää, kenen kanssa toimii eli kuka harjoittelua ohjaa. Sillä on merkitystä, onko ohjaaja innokas harjoittelemaan. Kertasin koulutuksessa opittua ohjaajan kanssa ja sitä kautta minulle kehittyi hyvä rutiini, siitä miten laite toimii. Nyt kun harjoittelu on ohi ja asioita pitää käydä läpi omin päin niin tuntuma on varmaan huonompi, kuin harjoittelun aikana. Annan 7. Perusteena se, että osaan käsitellä laitetta ja ymmärrän, onko laite toimintakuntoinen. Tunne on edelleen se, että pystyn tilanteessa arvioimaan onko laite järkevin voimankäyttöväline ja voiko se edes vaihtua. (H2)

Omatoimisella harjoittelulla välineenvaihtoa ja koteloiteja esimerkiksi ampumaradalla. Myös mielikuvissa voi käydä asioita läpi. Toki onhan ne pakollisetkin voimankäyttökoulutukset kaksi kertaa vuodessa. Sanoisin että 7, perusteena se, että etälamautin on välineenä sellainen mihin eniten tulee työelämässä varauduttua. Siihen on sen myötä tullut varmin kosketuspinta. Toisaalta, kun ei ole omaa käyttökokemusta, niin on hieman vaikea arvioida, mikä taitotaso lopulta on. Ajatuksen tasolla etälamauttimeen on kuitenkin varmin ote. (H3)

Aktiivinen harjoittelunohjaaja jonka kanssa treenattiin käsittelyä joka työvuorossa. Ampumaradalla välineenvaihtoa, sisätila treeniä jossa toinen varautuu etlariin. Oman käyttökokemuksen kautta seiska. (H5)

Pyrkinyt harjoittelemaan kotelotekniikkaa ampumaradalla ja välineen vaihtoa johonkin muuhun. Käytännössä sillä tavalla, ei oikeastaan muuten. Mitä nyt laitoksen harjoituksissa. No kyllä mä sen 7 - 8 laittaisin, kehitettävää on mutta suhteellisen varma fiilis omasta osaamisesta on. (H6)

Kaikki haastatellut ovat aikeissa jatkaa taidon ylläpitämistä kuten tähänkin asti. Voidaankin varmasti ajatella, että etälamauttimen käyttäjäkoulutus antaa suuntaviivat ja pohjan taidon kehittämiseksi, mutta työn pitää jatkua koulutuksen jälkeen. Kuten Lonka toteaa kirjassaan Oivaltava Oppiminen, uuden taidon autonomiseen vaiheeseen vaaditaan runsaasti toistoja sekä harjoitteita.

6.2 Johtopäätökset

Ei ole aivan itsestään selvää ja helppoa miettiä kehittämis ehdotuksia etälamauttimen käyttäjäkoulutukseen Poliisi (AMK)-tutkintokoulutuksessa. Tämä oli myös haastateltujen osalta eniten hajontaa aiheuttava kysymys. Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että etälamauttimen käyttäjäkoulutus tuotti hyvät valmiudet työelämään ja koulutus oli hyvin suunniteltu kokonaisuus. Suurimmat kehittämiskohteet lienevät koulutuksen ajankohdan ja opitun taidon kehittämisen ympärillä. Myös tässä haastattelemiemme henkilöiden näkemykset erosivat toisistaan.

Haastattelemamme henkilöt kuuluvat Poliisi (AMK)-tutkintokoulutuksen ensimmäiseen kurssiin, jolle etälamauttimen käyttäjäkoulutus on annettu osana Poliisi (AMK)-tutkintokoulutusta. Koulutuksen käynnistämistä varten aiheesta on tehty opinnäytetyö, minkä yhteydessä koulutuksen ajankohdasta on mietitty työryhmässä. Työryhmä on todennut, että etälamauttimen käyttäjäkoulutus vaatii koulutettavalta jonkin näköistä käytännön kokemusta työelämästä (Eronen, Heikkilä, 2019). Myös osa haastatelluistamme asettui tälle kannalle. Tämä onkin kokonaisuus, josta löytyy helposti kaksi puolta.

Mitä varhaisemmassa vaiheessa Poliisi (AMK)-tutkintokoulutusta etälamauttimen käyttäjäkoulutus järjestetään, sen enemmän sen ympärille voidaan rakentaa osaamista syventävää koulutusta. Tämä tuli esille haastateltujen mielipiteissä useamman kerran.

Saamiemme tietojen mukaan etälamauttimen käyttäjäkoulutus Poliisi (AMK)-tutkintokoulutuksessa on sijoitettava uudelleen OPS-uudistuksen vuoksi. Kysyimme myös haastatteleviltaamme henkilöiltä ehdotuksia uudesta sijoituksesta. Pienillä vivahteilla kaikki haastatellut olivat sitä mieltä, että käyttäjäkoulutus tulisi olla ennen työharjoitteluun lähtöä. Myös nykyistä ajankohtaa osa haastatelluista piti hyvänä. Yksi haastatelluista (H2) nosti esiin nykyisessä ajankohdassa ongelman, joka toteutuu osan koulutettavien kohdalla. H2 kertoi haastattelussa, että osa opiskelijoista on ehtinyt suorittamaan työharjoittelun valvonta- ja hälytystoiminnan jakson ennen työharjoittelun lähijaksoa. Heidän kohdallaan tämä saattaa tarkoittaa sitä, etteivät he pääse syventämään ja kehittämään etälamauttimen käyttäjäkoulutuksessa opittua taitoa. Kuten aiemmissa kappaleissa on ilmennyt, olisi tärkeää välittömästi käyttäjäkoulutuksen jälkeen pystyä jatkamaan etälamauttimen kanssa harjoittelua. Tämä lienee konkreettisin ja selkein parannusehdotus. Koulutetulle tulisi mahdollistaa etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen jälkeen mahdollisuus ylläpitää ja kehittää opittua taitoa, joko itsenäisesti tai johdetusti. Johdettu harjoittelu käyttäjäkoulutuksen jälkeen mahdollistaisi varmimmin opitun tai

don siirtymisen kohti assosiatiivista vaihetta päätyen toivottavasti lopulta autonomiseen vaiheeseen. Mikäli Polamkilla ei ole tähän resursseja käytettävissä olevien opetustuntien kehyksissä, olisi toinen vaihtoehto motivoida työharjoittelun ohjaajat syventämään koulutettujen opittua taitoa. Näin olisi mahdollista estää osin vastauksissa ilmi tulleen irrallisuuden tunne etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen osalta.

Itse koulutuspäivä oli hyvä, mutta mielestäni koulutus pitäisi olla ennen työharjoittelua. Koska siten opiskelijalle kerittäisiin saamaan toistoja laitteen kanssa. Tämä saattaisi lisätä samankaltaisuutta muiden voimankäyttövälineiden hallinnan kanssa. Mielestän koulutus pitäisi sijoittaa olevan ennen työharjoittelua. Nykyisellään osalla on se tilanne, että etälamautinkoulutuksen jälkeen he eivät ole enää harjoittelussa kentällä ja näin saattaa tulla pitkä tauko ennen kuin heillä on etälamautin käytössään. Osalla työharjoittelu alkaa kenttäjaksolla ja he saattavat jäädä pikkuisen paitsioon etälamauttimen osalta, kun eivät mene enää kentälle koulutuksen jälkeen. Tällöin etälamauttimen kanssa tulee pitkä tauko ja osa asioista unohtuu, vaikka koulutus olisikin laadukasta. (H2)

Sanoisin, että koulutus pitäisi olla samoihin aikoihin kuin muidenkin voimankäyttövälineiden koulutus, jotta se lähtisi muodostumaan osaksi voimankäyttövälineitä. Näkisin että olisi hyvä, jos etälamauttimen koulutus yhdistettäisiin osaksi muuta voimankäyttökoulutusta ja taktiikkaharjoituksia, jotta se ei olisi irrallaan muista. Mielestäni olisi hyvä työelämän kannalta, mitä aikaisemmin tulisi rutiini kaikkiin välineisiin, ettei etälamautin olisi yksittäinen lisä irrallaan muista. (H3)

No mun mielestä se olis varmaan optimaalisin, että vaikka siitä ei saisi oikeutta kantaa sitä laitetta vielä ennen harkkaa, niin se otettaisiin mukaan harjoituksiin ja se huomioitaisiin, että teillä on työelämässä tällainen väline. Kyllä sen soisi olevan voimankäytön harjoituksissa mukana kautta linjan. Ja pystyisi monipuolisemmin valitsemaan voimakeinoja. (H4)

Nyt se oli vaan yhden päivän mittainen, kyllä se hiukan pidemmän ajan vaatisi harjoittelua, että siitä tulisi luontainen väline. Se oli kuitenkin vähäinen se määrä, verrattuna kuinka paljon esimerkiksi käsirautoja käytetään koulutuksen aikana. Ylläpitäminen jää täysin itselle. Kolmiviikkoisjakso on vähän myöhäinen ajankohta, osa aloittaa harjoittelun kentältä eikä ole mahdollisuutta käyttää laitetta. Ennen harjoittelua, juuri ennen harkkaan lähtöä olisi hyvä paikka. Sais sen mahdollisesti jo harjoittelussa käyttöön. (H5)

Joo, no mä ehkä sen sijaan että olis yksi täyspitkä päivä, niin jos mahdollisuutta olis, niin pitäisin sille toisen päivän siten, että siinä olis vähän väliä. Että se ei olis vaan sen kerran ja sitten se laite-taan takaisin kaappiin, vaan tulisi toistoja ja mieleen palauttamista. Tää vois toimia, varsinkin kun ulkomailta on seurannut, kun siellä on välineet sekoitettu ja käytetty liikaa voimaa, niin se nostaa painoarvoa semmoiselle tilanteen mukaiselle harjoittamiselle. Ja olen sitä mieltä, että olis mahdollisuus altistukseen, mutta se ei taida olla mahdollista. Mun mielestä se on ihan hyvä nyt, ettei tuu

sitten kaikkea kerralla. Nyt kun on nähnyt poliisityötä käytännössä siinä välissä ja se tulee sen jälkeen siihen lisäksi, niin pystyy keskittymään siihen koulutukseen paremmin. Joskin joissakin tapauksissa olisi hyvä olla laite jo harjoitteluun mennessä mutta tämä oli ihan hyvä väli, ainakin itselle. Olisi hyvä, että olisi käytännön maistiaisia kenttätöistä ennen kuin menee koulutukseen, niin pystyy ottamaan siitä hyödyn irti. (H6)

Mikäli nykyinen sijainti ei ole mahdollinen niin sijoittaisin koulutuksen olevaksi ennen harjoittelua ihan viimeiseksi voimankäytön asiaksi virka-asekoulutuksenkin jälkeen.

Perustelen asian siten, että laite on helppokäyttöinen ja jokainen tulee sen oppimaan. Mielestäni tärkeää on, että ennen etälamauttimen kouluttamista on käyty muut voimankäyttövälineet läpi sekä harjoiteltu taktiikkaa. (H1)

Kuten haastateltujen vastauksista on luettavissa ei yksiselitteisen ajankohdan löytäminen etälamauttimen käyttäjäkoulutukselle Poliisi (AMK)-tutkintokoulutuksessa ole aivan kiistatonta. Varahaisella koulutusajankohdalla voitaisiin saavuttaa syvempi osaamisen taso toistojen ja monipuolisten harjoituksien kautta. Se lisäisi osaltaan myös tasapuolisuutta suhteessa muihin voimankäyttövälineisiin. Tämä saattaisi pienentää riskiä unohtaa asioita, jos etälamauttimen käyttäjäkoulutuksessa esiintyvät teemat olisivat esillä myös muissa harjoituksissa.

6.3 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksessa noudatimme hyvää tieteellistä käytäntöä. Tämä tarkoittaa rehellisyyttä, huolellisuutta sekä tarkkuutta koko tutkimuksen ajan. *"Tieteellinen tutkimus voi olla eettisesti hyväksyttävää ja luotettavaa ja sen tulokset uskottavia vain, jos tutkimus on suoritettu hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla (Neuvottelukunta, 2013)".* Tutkimuksen eettisyyden varmistamiseksi olemme tutustuneet tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeeseen "Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa", joka on tullut voimaan tammikuussa 2013. Tutkimuksessamme emme tule käsittelemään salassa pidettäviä tietoja. (Neuvottelukunta, 2013.)

Tutkimuksemme aineistonkeruu toteutettiin teemahaastatteluina. Jokaista tutkimukseen osallistuvaa kohdeltiin kunnioittavasti ja hänen yksityisyyttään arvostettiin. Haastatteluun osallistuvia ei voi tunnistaa vastauksien perusteella. Tutkimusta varten haettiin tutkimuslupa Polamkilta, koska tutkimuksessa haastatellaan poliisin virassa olevia useamman poliisiyksikön alueelta. (Esikäsittelyryhmä, 2020.)

Kaikkea tutkimuksessa kertynyttä tietoa haastateltavista käsiteltiin vain tutkimusryhmän sisällä, eikä sitä luovutettu ulkopuolisille. Tietoja säilytetään siten, ettei ne ole vaarassa joutua ulkopuolisten haltuun. Tutkimuksen valmistuttua kaikki kertynyt materiaali hävitetään asianmukaisella tavalla.

Mielestämme tutkimuksen luotettavuus juontaa juurensa laadusta. On oleellista, että laatuun kiinnitetään huomiota heti tutkimusta suunniteltaessa ja sitä tarkkaillaan koko tutkimuksen etenemisen ajan. Osa jatkuvaa laadun tarkkailua on haastattelupäiväkirjan pitäminen. Päiväkirjaan voidaan merkitä muistiin havaintoja haastattelutilanteista sekä siitä, miten erilaiset kysymysmuodot vaikuttivat haastateltavaan. Näin haastattelutilanteiden laatu kasvaa tutkimuksen edetessä. Haastattelut on hyvä litteroida mahdollisimman pian haastattelun jälkeen, jolloin ne ovat tuoreessa muistissa, eivätkä yksityiskohdat sekoitu muihin haastatteluihin varsinkin, jos haastattelija itse hoitaa litteroinnin. (Hirsijärvi, Hurme, 184-185.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuustarkastelu sivuaa objektiivisuutta. Laadullisessa tutkimuksessa tutkijan valinnoilla on merkitystä tutkimuksen lopputuloksen kannalta. Tutkija tekee päätökset, ketä tutkitaan, mitä kysytään ja mitä ei kysytä. Tutkija päättää myös, miten kerätty aineisto analysoidaan ja tulkitaan. Luotettavuuden kannalta tärkeää on tutkimusprosessin toteuttaminen tieteen sääntöjen mukaan, minkä lisäksi tutkimusasetelman tulee olla kunnossa. Luotettavuuden tarkastelun kannalta työn dokumentaatio on edellytys, jonka kautta tutkijan valintoja ja ratkaisuja voidaan tarkastella. (Kananen, 2017, 176.)

6.4 Oman oppimisen reflektio

Aiemmissa opinnoissa opinnäytetyön tekemistä on kuvattu norsun syömiseksi. Meille tämä konkretisoitui jo aiheen etsimisen ja vallinnan aikana. Aihe vaihtui useamman kerran ja juuri, kun kuvittelimme saavamme jostain kiinni, se luiskahti käsistä. Jälkikäteen voisi ajatella, että kohdallamme osunut norsu ei ollut pienimmästä päästä, tai sitten meillä oli ateriaan nähden aivan liian pienet haarukat.

Aiheen kirkastuttua ja tutkimussuunnitelman kirjottamisen käynnistyttyä alkoi luomisen tuskan ylä- ja alamäet. Alusta asti meille oli selvää, että teemme tämän työn tiiviisti yhdessä ja tämä myös toteutui. Olemme sanan varsinaisessa merkityksessä sommitelleet jokaisen lauseen opinnäytetyöhömme yhdessä. Tämä on jälkikäteen arvioituna ollut ehdottomasti opinnäytetyön kirjoittamisen parasta antia. Yhdessä käydyt pohdinnat työn toteuttamisen tavoista ja teoreettisen viitekehyksen keräämiset, ovat olleet monessakin mielessä antoisaa aikaa. Toisesta on löytynyt huonona hetkenä se eteenpäin vievä voima ja liikkeelle potkija. Ja vaikka asummekin eri paikkakunnilla, emmekä fyysisesti voineet olla aina samassa tilassa, niin ottamamme digiloikka auttoi meitä löytämään työmme tekemiseen sopivat keinot ja välineet.

Osana muunto-opintoja suoritettut TKI-opinnot sekä menetelmäjatkokurssi antoivat oivallisen pohjan ja käsityksen opinnäytetyön kirjoittamisen perusteista. Ainakaan meidän kohdallamme ilman niitä opintoja ei tämä opinnäytetyö olisi koskaan nähnyt tätä muotoaan, koska lähdimme liikkeelle täysin nollasta.

Aihe oli meille molemmille mielekäs, koska se liittyy meidän molempien nykyiseen työhön. Vaikka meillä kummallakin on tutkittavasta aiheesta jonkinlainen mielipide ja käsitys, pyrimme pitämään ennakkokäsityksemme taka-alalla ja mielestämme siinä onnistuimmekin. Ja vaikka aihe olikin meille tuttu, oli opettavaista ja uusia ajatuksiakin herättävää lukea kirjallisuutta teoreettisessa viitekehyksessä esiintyvään lainsäädäntöön. Mielestämme saimme työmme kannalta oleellisen lakipohjan oleellisin osin tiivistettyä työhömmä.

Toinen oleellinen kokonaisuus työmme teoriapohjasta on opettamiseen ja oppimiseen liittyvä teoria. Meistä kumpikaan ei ole viettänyt niin paljon aikaa kirjastossa ja erilaisia oppimiseen liittyvien hakusanojen kimpussa koko ikänsä aika yhteensä kuin kuluneen puolentoista vuoden aikana. Meille kummallekin opettaminen ja oppimiseen liittyvä teoria on mielenkiintoista jo työmmekin kautta. Tämä ei kuitenkaan ollut missään nimessä työmme helpoin vaihe. Kirjallisuutta aiheesta on paljon, ehkä jopa niin paljon, että meitä kohtasi runsauden pula. Välillä tuntui epätoivoiselta, kun kuvitteli tietävänsä mitä etsii, mutta löytää kaikkea muuta. Tosin näiden kaikkea muuta sisältävien kirjojen kansien välistä löytyi paljon omaa osaamista kehittävää. Mielestämme löysimme ja valikoimme työmme kannalta relevantteja teoksia teorianne pohjaksi.

Haastattelemamme henkilöt antoivat ison panoksen työmme onnistumiselle. Mielestämme onnistuimme rakentamaan teoreettisesta viitekehyksestä hyvät kysymykset tutkimuskysymyksiemme selvittämiseksi. Haastattelemisen oli meistä toiselle hieman tutumpaa kuin toiselle aiemman työn vuoksi. Selvisimme haastatteluista kuitenkin tasapuolisen hyvin. Haastateltavat antoivat ennakkoluulottomasti tietonsa ja kokemuksensa tutkimuksemme käyttöön. Haastattelutilanteet olivat ilmapiiriltään rentoja ja onnistuneita tuokioita entisten opiskelijoiden kanssa. Uskoisimme että juuri tuon rennon ilmapiirin vuoksi vapaa kerronta toteutui loistavasti. Vastaukset olivat kattavia ja monipuolisia.

Vaikka tuskin onnistuimme luomaan mitään tieteellistä läpimurtoa tutkimuksellamme, niin uskomme ja toivomme, että onnistuimme keräämään ajantasaista ja hyödyllistä tietoa Polamkin käyttöön.

LÄHTEET

- Axon Enterprice Inc. (elokuu 2020). Taser X26P user manual.
- Boucht, J. (2020). *Poliisin voimakeinojen käyttö*. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu.
- Eronen, P.;& Heikkilä, K. (Joulukuu 2019). Opinnäytetyö. *Etälamauttimen käyttäjäkoulutus poliisi amk-opetukseen*. Tampere.
- Esikäsittelyryhmä, T. K. (2. Joulukuu 2020). *Ohje Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyön tutkimussuunnitelman tekemiseen tutkimusluvan hakua varten*. Tampere.
- Finlex. (2011). *Poliisilaki (872/2011)*.
- Finlex. (20. Maaliskuu 2015). *Sisäministeriön asetus poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä*.
- Hirsijärvi&Hurme. (ei pvm). *Tutkimushaastattelu, Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*.
- Hirsjärvi, S.;& Hurme, H. (2011). *Tutkimushaastattelu, teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Tallinna: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Kananen, J. (2015). *Opinnäytetyön kirjoittajan opas*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. (2017). *Laadullinen tutkimus, pro graduna ja opinnäytetyönä*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Korander, T. (2020). Kvalitatiivisen menetelmäjatkokurssin videoluennot. Tampere.
- Korkeakouluyhteisö, T. (2021). *KvaliMOTV*. Noudettu osoitteesta fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_2_1.html
- Laitinen, M.;& Viitanen, K. (1. Tammikuu 2019). Ops-opas, käsikirja osaamisperustaiseen opetussuunnitelmatyöhön. Tampere.
- Lonka, Kirsti. (2014). *Oivaltava oppiminen*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Neuvottelukunta, T. (2013). *www.tenk.fi*. Noudettu osoitteesta https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf.
- Poliisiammattikorkeakoulu. (6. Toukokuu 2020). *Poliisi (AMK) -tutkinto opetussuunnitelma*. Noudettu osoitteesta www.polamk.fi.
- Poliisiammattikorkeakoulu. (2021). *Opetussuunnitelmaneuukkari*.
- Saaranen-Kauppinen, A.;& Puusniekka, A. (2009). *Menetelmäopetuksen tietovaranto KvaliMOTV*. Noudettu osoitteesta <https://courses.helsinki.fi/sites/default/files/course-material/4453723/kvalitatiivisten%20menetelmien%20verkko-oppikirja.pdf>
- Salakari, H. (2007). *Taitojen opetus*. Eduskills Consulting.

LIITE 1 SAATEKIRJE

Moi!

Olemme määräaikaista voimankäytön opettajia Poliisiammattikorkeakoulusta.

Teemme osana poliisi (AMK) -muuntokoulutusta opinnäytetyötä etälamauttimen Taser X26P käyttäjäkoulutuksesta ja sen antamista työelämävalmiuksista. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, minkälaiset valmiudet käyttäjäkoulutus on antanut ja onko käyttäjäkoulutuksen käynyt voinut ylläpitää ja kehittää opittua taitoa. Tutkimustulosten perusteella pyritään kehittämään poliisi (AMK) -tutkintokoulutuksessa annettavaa etälamautinkoulutusta Poliisiammattikorkeakoulussa.

Valikoiduit tämän viestin vastaanottajaksi, koska olet osallistunut etälamauttimen käyttäjäkoulutukseen osana poliisi (AMK) -tutkintoasi joulukuussa 2019. Etsimme tutkimukseemme haastateltaviksi kurssiltanne 20181 kymmentä henkilöä, jotka käyttäjäkoulutuksen jälkeen ovat toimineet sellaisissa tehtävissä, että käytössäsi on ollut etälamautin.

Näistä henkilöistä koostetaan tutkimuksemme perusjoukko, jotka **haastatellaan myöhemmin sovittavana ajankohtana molemmille osapuolille sopivalla videoneuvottelujärjestelmällä**. Erityisen kiinnostuneita olemme henkilöistä, joilla käyttäjäkoulutuksen jälkeen on ollut etälamauttimen käyttötilanne tai -tilanteita.

Osallistuminen haastatteluun on vapaaehtoista ja luottamuksellista. Vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti, kenenkään vastaajan tiedot eivät paljastu tutkimuksessa.

Mikäli edellä oleva kuvaus sopii sinuun, ilmianna itsesi meille vastaamalla tähän sähköpostiin yhteystietojesi (puhelinnumero ja sähköposti) kanssa, jotta voimme sopia haastattelun ajankohdan. Kerro lyhyesti vastauksessasi, miten hakukuulutuksemme osuu sinuun. Tarkoituksemme on valikoida haastatteluun sopivimmat henkilöt. Haastattelut toteutetaan teemahaastatteluina. Toivomme tutkimuksemme käyttöön asiantuntijuuttasi ja näkemyksiäsi. Kiitoksena vaivannäöstäsi ja ajastasi lähetämme jokaiselle haastatteluun valikoituvalle haastattelun jälkeen pienen lahjakortin.

Poliisiammattikorkeakoulu on myöntänyt opinnäytetyöllemme tutkimusluvan POL-2021-4642.

Vastauksianne odottelee.

Timo Kasanko

timo.kasanko@poliisi.fi

Tuukka Oinas

Tuukka.oinas@poliisi.fi

LIITE 2 HAASTATTELUKYSYMYKSET

Haastattelun teemat / kysymykset:

- Mitä etälamauttimen käyttäjäkoulutuksesta jäi mieleen?
- Millaiset valmiudet käyttäjäkoulutus antoi työelämään?
- Miten koulutuksessa esitelty oikeusperusta on auttanut sinua voimakeinojen valintatilanteissa?
 - Onko tässä mielestäsi parannettavaa?
- Miten etälamauttimen käyttäjäkoulutus sopi yhteen muiden V3-välineiden koulutuksen kanssa?
 - Onko koulutus yhdenmukainen muiden V3-välineiden kanssa?
- Mitä käyttötilanteisiin liittyviä asioita koulutuksessa käsiteltiin?
- Miten osaat ottaa ne huomioon käytännötilanteissa?
- Minkälaiset valmiudet sait käyttäjäkoulutuksessa etälamauttimen tekniseen käsittelyyn?
- Miten kehittäisit etälamauttimen käyttäjäkoulutusta AMK-tutkinnossa, jotta se vastaisi paremmin työelämän vaatimuksiin?
- Miten sijoittaisit etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen AMK-tutkinnossa? Perustele.
- Miten olet ylläpitänyt ja kehittänyt AMK-tutkinnossa opittuja taitoja?
- Arvioi omaa taitoasi asteikolla 1-10. Perustele valintasi.
- Miten aiot jatkossa kehittää etälamauttimen käyttöön liittyviä taitoja?
- Jotain muuta? Mitä?